

»KRATKA ZGODOVINA SLOVENIJE« skozi pogled ljubitelja zgodovinskih knjig

---

Dolfe Rajtmajer

PRVI DEL

1. UVOD

Pri prebiranju zares izvrstne knjige (in še boljših idej in vprašanj) filozofa Kocijančiča in avtorja knjige »Kaj je...knjiga?«(2009), sem bil še zlasti pozoren nad poglavjem, ki ga opredeljujejo odgovori zgodovinarja prof. Prunka na vprašanje: »Kaj je zgodovinska knjiga?« Vprašuje ga namreč o pogumu, ki ga mora imeti pisec zgodovinskih del, ko se loti tako obsežne tematike, kot jo predstavlja naslov njegove knjige. Zgodovinarji se namreč praviloma lotevajo bolj ozko lociranih tematskih področij, meni Kocijančič. Kratka zgodovina Slovenije pa je bistveno drugačen tip knjige, saj zajema pravzaprav celotno zgodovinsko obdobje neke dežele, iz česar pa izvira cel kup pomanjkljivosti...Prav te skušam ne samo odkriti, pač pa opredeliti iz nekega drugega zornega kota, kot ga lahko ima uradni (slov.) zgodovinar.

Postavljeno pa je bilo tudi provokativno vprašanje: «Kaj je pravzaprav z realnostjo zgodovine, oziroma ali ima zgodovinopisje sploh dostop do resnice preteklega?» Sam bi vprašanje razširil: »Ali ima zgodovina pristop ....do **prave** resnice preteklega«! Saj je splošno znano, da so zgodovino pisali zmagovalci.

Iz pričujočega eseja, ki ga pišem kot ljubitelj zgodovine oziroma ljubitelj ne dogmatsko napisanih zgodovinskih knjig in na osnovi odgovorov prof. Prunka in analize prvih 20. strani njegove knjige (2002:4-20), bo bralec odkril kar precej kritičnih ocen. Menim namreč, da podobno pravilo kot velja za mnoge znanstvene vede, velja tudi za zgodovino, da namreč zgodovine ne smemo prepustiti zgolj profesionalnim zgodovinopiscem... Čeprav se sam ne prištevam med strokovno poklicane, ki naj o tem presoјajo.

K uvodu naj še dodam, da mora zgodovinar ustrezne vire najprej priznati kot enakovredno (potencialno) pomembne, šele potem se lahko (tako prof. Prunk) »...v nje vživi in jim vdahne življenje«. Avtor namreč nekaterih virov - najprej ime (SLO)Veneti, s katerim se že vsaj 2000 let označujejo antični (Pra)Slovenci (ker so pač govorili jezik, ki ga razumemo današnji slovenski govorci) in tisoče toponimov po srednji Evropi od Švice, Retije, Furlanije/Julijske krajine, do večine alpskih rek, ki se prelivajo (derejo) proti Sredozemlju - ali ne pozna (kar je golo sprenevedanje), oziroma jih ne šteje za vire vredne, da bi jih upošteval pri proučevanju geneze ljudstev, ki so na tem prostori živeli in govorili (pred)slovensko (slo-venetsko).

Na strani 154 (2009) Kocijančič namreč pravilno ugotavlja, da smo Slovenci do zgodovine »...ideološko zamejeni in nedialoški«. In prav to počne prof. Prunk v svoji knjigi do strani 20! Do ustanovitve Karantanije slovensko zgodovinopisje z dr. Prunkom na čelu, kot je razvidno iz njegove knjige, ne ponudi »...prave resnice preteklega«. (Danes, 7.8.2011, lahko beremo v sobotni prilogi Večera v intervjuju zgodovinarja dr. P. Vodopivca celo naslednje (ko dela primerjave med antično in današnjo Grčijo ter Slovenijo): »... da je neprepričljivo, da bi bila Karantanija predhodnica sodobne slovenske države«. Zakaj tako? Preprosto nočejo (ne smejo?) videti omenjenih virov, hkrati pa delajo mnoge napačne interpretacije. In tako nastajajo »vse mogoče teorije« tako pri uradnih, pravovernih kot ljubiteljskih zgodovinarjih...Pri tem ne bi bilo potrebno, da sprejmejo vse vire in na njih morda napačno zgrajene ali pomanjkljive teorije, in zavržejo stare (beri: svoje), ampak le, da obravnavajo enakovredno vse! Pisci pišejo vendarle za bralce! Ti pa so že lep čas tako kritični, da ne potrebujejo tolmačev, kaj je prav ali ne. Pa še to: zgodovinopisje delajo seveda zgodovinarji, ob pomoči vrste še drugih znanstvenikov različnih ved. Zato bi praviloma morali dati na mizo vse pro - in contra vire in ideje. Ne pa, da čistijo podatke v smislu ideološke zamejenosti in nedialoščnosti (kot to imenuje filozof KOCIJANČIČ). Če npr. arheologija vse, kar odkrije, v en glas imenuje le keltska kultura, in torej ne obstaja v tem prostoru nič drugega, čeprav gre za 2500 let zgodovine, potem je jasno, da nekaj ni v redu tako s slovensko arheologijo in posledično tudi z zgodovinopisjem. Ob tem, Mario Allinei, eden od glavnih tvorcev teorije kontinuitete v srednje evropskem prostoru, na osnovi lingvističnih študij jasno pove, da slovenski zgodovinarji ne dajo konkretnih prispevkov k zgodovinskim rešitvam tega prostora...(Vuga, L. 2006, Veneti v Troji)

2. Zmote in stranpoti

Zgodovinarji-tako raziskovalno kot strokovno pedagoško- obvladajo strašanski obseg znanja zgodovinske stroke. Potrebujejo pa seveda še potrebne metode raziskovanja in precejšnjo mero logike in predvsem poguma, da to predstavijo tedaj, ko določena zgodovinska dejstva niso najbolj prepričljiva; še zlasti, če naj upoštevajo, kot smo že dejali, da so zgodovino vedno pisali zmagovalci. Biti morajo torej občutljivi do akademske morale, saj je jasno, da so pod močnim pritiskom »svojega stanu«. Seveda pa jih to ne odvezuje do odgovornosti pri priklanjanju komur koli, razen resnici...

Jasno je, da imajo podobne zahteve vse stroke, ki proučujejo družbene sisteme, recimo pravo in arheologija. Vedno je lahko veliko manipulacij! Šolski primer je vrednotenje arheoloških odkritij v knjigi Prikrita zgodovina človeške rase (Cremo/Thomson, 2001). Avtorja sta v njej kritično ovrednotila izjemno število najdb, ki jih je uradna znanost enostavno zaklenila v predale muzejev po svetu. Zakaj? Ker se pač ne ujemajo z uveljavljeno teorijo uradne zgodovine človeške rase. Ta namreč pravi, da moderni človek obstaja šele zadnjih sto tisoč let. Številni človeški ostanki in njegovi artefakti, ki sta jih avtorja odkrila po zaprašenih predalih, pa so stari več milijonov let!? Vendar uradno ne obstajajo.

3. Torija in »teorije«

Tudi na področju zgodovinske znanosti že najdemo profesionalne zgodovinopisce, ki se v celoti ne strinjajo z uradnimi teorijami, še zlasti ne s teorijo poznoantičnega preseljevanja. Tu prednjačijo historični lingvisti, kot je primer v dveh knjigah izdanih študijah Mario Alineia, v katerih dokazuje s soavtorji, da velja na prelomu iz antike v srednji vek teorija kontinuitete. Bistvo te pa je v stalni naselitvi danes v evropskem prostoru živečih ljudstev. Ta ljudstva bi se naj premaknila na sedanje poselitvene prostore že v neolitiku, morda pa tudi že ob koncu paleolitika. Prva knjiga je izšla že leta 1996 (Izvor evropskih jezikov – Origini Delle Lingue d'Europa). Avtorji izrecno pravijo, da so tudi (antični) Slovenci že takrat živeli po vseh vzhodnih Alpah. To seveda pomeni, da preseljevanja, takšnega kot ga ponuja dr. Prunk v svoji knjigi, ni bilo, oziroma so se stari prebivalci le postopoma širili iz jugovzhodne Evrope proti severu in severovzhodu. Kot osnova naj bi služilo neko pred italško ljudstvo, ki je doživelo slovenski (slo-venetski) vpliv. Njim pripisujejo tudi razvoj poljedelske kulture, kar avtorji izpeljejo iz analize tehnike krčenja polj in prahe. Kot podlago za takšne teze jim služi jezikovna analiza besedne družine LEDINA. Naravnost povedo tudi, da so prve balkanske metalurške kulture južnoslovanske. Ker je Prunkova knjiga izšla šest let po Alineievih študijah, je jasno, da ima dr. Prunk, ko navaja tudi »neko preselitveno teorijo z juga Evrope«, v mislih prav to, čeprav ne navede vira. Dodaja le, »... da pa so te ideje v ugašanju«.

4. Skriti nameni

Zgodovinska poselitev antičnih Slovencev (Slo-Venetov) je npr. zajela nekaj krat večje ozemlje kot je današnja geografija Slovenije. Zato je pisati zgodovino Slovenije povsem nekaj drugega kot pisati zgodovino Slovencev, saj lahko bralec postane kaj hitro sumničav. Uporaba (ali zamenjava) geografskega namesto etničnega imena ima lahko nek skrit namen: Zakriti ali pozabiti na nekatera pomembna zgodovinska dejstva o izvoru in poselitvi Staro Slovencev.

Prof. Prunk v uvodu svoje knjige pove, da je to pravzaprav tretja-razširjena verzija dveh predhodnih brošur, ki ju je izdal 1994. in 1996. leta; prvo v slovenskem, drugo pa v nemškem in angleškem jeziku. Nastali pa sta (tako avtor) na pobudo Urada za informiranje RS. Bili sta torej prvi uradni zgodovinski glasili za hitro domače in tuje branje o mladi slovenski državi po osamosvojitvi po letu 1991. Avtor dodaja, da je knjižna izdaja iz leta 2002 napisana v stilu: »...poenotenja s pisanjem in poimenovanjem zgodovine pri drugih evropskih narodih v novejšem času«. To lahko pomeni (tudi), da se avtor v konceptualnem in strokovno vsebinskem pomenu skriva za oblikovni diktat npr. pan-germanske teorije oziroma njenih novejših zagovornikov. (Zato ne sme omeniti Venetov, česar se drži »kot pijan plotak«) Da je to poenotenje le navidezno, naj prikažem na primeru iz Berlina. V podobni Berlinski brošuri v nemškem jeziku izpred 18-20 let avtor v zgodovinskem prerezu pove: »Da so germanska plemena, ki so ob koncu zadnjega stoletja pr.n.š. iz Skandinavije prešla Baltik, potrebovala 200 let, da so odrinila slovanska plemena proti jugu in vzhodu...

Od antičnih piscev vemo, da so to bila Slovansko Venetska plemena poimenovani kot Balti, ki so bili poljedelci in živinorejci. In to je bilo napisano v Berlinu, kjer se je rodila Kossinova uradna pangermanska teorija, s katero se prof. Prunk enači še v letu 2002. (P.s.: V Berlinu je več lipovih dreves – svetega drevesa starih Slovencev – kot jih je danes v vsej Sloveniji) In to kljub temu, da prof. Grafenauer, ko odgovarja na očitke o njegovem zagovarjanju pangermanske teorije, (Diakon, P. (1988): Zgodovina Langobardov), da ta teorija ni več tako trdna in da jo njeni privrženci jemljejo danes bistveno bolj omiljeno. Očitno prof. Prunk 14 let kasneje še ne pozna teh pisnih virov svoje stroke...Zgodovinar Prunk očitno ne zmore v svoje spekulacije vnesti nekaj zdrave logike po zgledu K. Popperja, ki v svoji monografiji Logika znanstvenega odkritja, ko definira vire kot »logiko stvari«, pove: »Kar velja stoletja, je verjetno prav in dobro«. Prof. Prunk se je pač raje odločil, da vire izbira po »logiki ljudi...«.

Če bi torej zgodovinar dr. Prunk zmožal povezati stara imena dolin, gora, rek, jezer ter krajev, pa posameznih geografskih posebnosti in njihovega varnostnega pomena za prvotna ljudstva od Baltika do Jadrana in po večjem delu Alp vsaj od 4. stoletja pr. n.š. do 6. stoletja n.š., bi bil bolj previden pri svojih trditvah, da je vse, prav vse stvar Ilirijev in/ali Keltov. Kljub pisnim virom, ki so jih zapustili antični pisci oziroma poročevalci, ne pozna Slo-Venetov. Da so mnoga imena tako na Jantarski poti kot po Alpah razumljiva današnjim slovenskim govorcem, in torej zelo stara, lahko ugotovijo tudi ne zgodovinarji. Mnoga so doživela in preživela prevode v jezik starih Rimljanov in kasneje še v nemški jezik. (Žal pa preveč jezikoslovcev proučuje, koliko besed v slovenskem jeziku je povzeto iz nemščine, skoraj nihče pa se tega ne loti po obratni poti). Ker avtor knjige Kratka zgodovina Slovenije tega ne stori, je jasno, da se – ko se dobesedno »a priori« opravičuje bralcu – priklanja uradni pangermanski teoriji in to navkljub Grafenauerjevi spravljeni opombi v dodatku knjige P. Diakona Zgodovina Langobardov.

5. Tri vrste zgodovinarjev

Znano je, da zgodovina kot ne eksaktna veda, ne more graditi svojih analiz na popolnoma verodostojnih dejstvih. Zato bi morali profesionalci dopuščati možnost, da se je motiti »zgodovinsko logično«. Ker tega ne store, poznamo danes v Sloveniji kar tri vrste »zgodovinarjev«.

1. **Uradne, šolsko profesionalne**, ki jim je to poklicna orientacija tako na širšem znanstveno-raziskovalnem kot tudi na strokovno-pedagoškem polju. In če v tem poklicnem delu študentom ne prezentirajo tudi teorij, s katerimi se ne strinjajo, čeprav imajo svojo veljavo v mednarodnem prostoru, je v našem izobraževalnem sistemu nekaj hudo narobe. Tako študirajoči kot vsi drugi bralci imajo pravico zahtevati kompleksen pregled nad celotno zgodovinsko problematiko, še zlasti tisti del, ki se tako osebno dotika govorcev, ki jim je materin jezik slovenski. Torej je pomembna geneza slovenskega jezika, za katerega je značilno, da se navezuje na slo-venetsko jezikovno dediščino antičnih Venetov.

Stoletja dolgo uradni zgodovinarji pri nas sploh niso dopuščali možnosti, da je bilo karkoli drugega kot preseljevanje naših neposrednih prednikov (po jeziku) na ta prostor v 6. stoletju. Pa se zgodi Mario Alinei, in v desetletju postavi vse na glavo (in amaterji imajo kar naenkrat prav!?!...). Prof. Prunk sicer omenja teorijo o »...naselitvi tega prostora s Sloveni iz balkanskega juga (2002:15), vendar doda vrinjeni stavek, ki naj vse negira: »..da je to hipoteza, ki pa se počasi umika«. Zgodovinar dr. Prunk tu naredi kar nekaj »napak«:

- Alineieva teorija o izvoru indoevropskih jezikov ni le hipoteza, ampak konkurenčno resna teza proti teoriji diskontinuitete

- Ne gre za zgolj slovanski jug, ampak za Balkanski jug, iz katerega so se skozi donavski prostor širila Indoevropska slovenska plemena (vendar 2000 let prej, kot to priznava teorija preselitve v 6. stoletju), ki so v neolitikumu poselila srednje in vzhodno evropski prostor

- Ta teorija se »počasi ne umika«, saj je stara komaj 16 let, njena glavna odlika pa je, da nima skritih namenov po favoriziranju posameznih etničnih plemen

Očitno prof. Prunk ne loči materialne resnice, ki jo odkrivajo lingvisti, od družbene resnice, ki je odvisna »od zmagovalcev« in ideološkosti zgodovinarjev. Tako še kar naprej vztraja na poziciji, da resnica ni vedno tudi znanost.

2. Amaterske zgodovinarje, kot jim v slabšalne namene pravijo prvi, ki so – vsaj kar se tiče etrusko/venetske teorije – prava mora uradnim. Vseh teh delitev pa ne bi bilo, če bi uradni zgodovinarji imeli poleg velikega znanja, kot pravi prof. Grafenauer, še kaj poguma, kot pravi filozof Kocijančič, da bi jasno in v šolskih učbenikih do potankosti predstavili to sporno problematiko v našem zgodovinopisju. Ker tega ne storijo, ustvarjajo prostor za tabu teme.

Amaterski vztrajajo, da uradni mnoge vire ne jemljejo resno oziroma, da jih namerno zamolčijo ali napačno interpretirajo:

-papeževo pismo o ropanju in vpadih v Istro in Italijo ni nujno, da je pravi vir! Možno je eno in drugo.

-Požig škofij in rušenje rimskih mest po razpadu Rimskega cesarstva ima bistveno drugačno konotacijo, kot jo predstavlja naša uradna zgodovina

-možne so tudi zamenjave imen (kar omenja tudi prof. Grafenauer): Veneti- Helveti, Kelti-Celti (Celtique) kot čuvarji meja, torej vojaško organizirano ljudstvo v Noriku

- še zlasti pa ni resnega argumenta, da so se Kelti, potem ko so jih 300 let masakrirale rimske kohorte in na koncu še genocidno usmerjen Cezar, zares umaknile v Južni Norik, kot piše Cezar (zmagovalec). Tacit pa omenja, da so se naseljevali po porazih (Kelti so namreč proti Rimljanom vedno le zgubljeni) v področja današnje Češke in Poljske

- ni dokazov, da je bil Južni Norik Keltsko kraljestvo (kako bi naj 300 let genocidne politike Rima nad Kelti ter okupacija Norika, še dovoljevala trgovsko sodelovanje med prebivalci Norika (torej Kelti) in Rimom?)

-roparski napadi Bavarcev 595-597 na Slo-Venete na geografskem področju Norika so prej dokaz o Slovencih kot staroselcih, kot o prišlekih, ki jim je potrebno pobrati »bogati plen«...

Uradni zgodovinarji v slabšalne namene imenujejo te druge amaterji in diletanti. Torej tisti, ki se brez formalne izobrazbe in brez raziskovalnih izkušenj lotevajo posameznih zgodovinskih tem na področju etrursko- in veneto-logije. Pri tem pa pozabljajo v svoji profesionalni vnemi »negovanja svojih vrtičkov«, da pozna zgodovina primere, ko so ljudje brez formalne izobrazbe konkretne stroke ustvarili izjemne dosežke, izume. Najlepši primer je Faraday, ki mu je prav njegova »ne-izobrazba« omogočila odkriti zvezo med elektriko in magnetizmom. In rodil se je elektromotor 20. let pred A.G. Bellom in 50 let pred Einsteinom. Njegova pomanjkljiva izobrazba se je v tistem času izkazala za prednost. Prav Faraday je vzorec, kako je mogoče iz ljubiteljsko-amaterske vneme in obilice truda, talenta in intuicije preiti v visoko strokovnost in znanstveno ustvarjanje. Ker pa zgodovina ni fizika, so pri zgodovinopisju mogoča še večje presenečenja. Prav ti venetologi bi lahko, če že ne bodo odkrili smodnika, s svojim pogumom in predanostjo zgodovinskim izročilom, še zlasti pa s predanim delom in ustvarjalno trmo ter Popperjevo logiko znanstvenega iskanja, veliko pripomogli k hitrejšemu napredku odkrivanju pravih resnic. Če nič drugega, bi vsaj prisilili akademsko srenjo, da se obnaša malo bolj demokratično in parlamentarno aktualno in da iz svoje vzvišenosti sestopi na realna tla, po katerih hodijo pravi raziskovalci. Prunkova knjiga je takšen tipičen primer, še zlasti, ker je skrajšana verzija izšla v dveh najpomembnejših evropskih jezikih. Evropejci bi lahko tako brali izvirne informacije ne le o Sloveniji, ampak o genezi ljudstva, Slovencih, ki so prehodili v družbi drugih ljudstev Evrope dolgo pot od skupnega indoevropskega podstata, preko antičnih Venetov, Karantanije do današnje stvarnosti: ostankov malega naroda na geografsko izredno skrčenem ozemlju, vendar pa nosilca izjemnega jezika. Vse te informacije bi bile za naše sosede in Evropo kot celoto bistveno bolj stvarne, saj bi temeljile na enotnosti materialne in družbene resnice, resnice, ki je postala znanost. Prunkova knjiga do strani 20 niti slučajno ni to!

3. Ljubitelji zgodovine, ki seveda niso zgodovinarji, jim pa je zgodovinopisje sestavni del osebne in splošne človeške kulture, bistvo civilizacijskih vrednot malega naroda, ki ga vedenje, od kod njegov jezik in s tem kultura, postavlja med enakovredne velikim. Predvsem pa slednji skušamo najti zrno resnice v mnogih zgrešenih in samovoljnih interpretacijah, ki jih delajo uradni, pa tudi v prehitrih zaključkih, ki jih delajo amaterski.

Zgodovina naših prednikov nas namreč ne zanima toliko iz biološko/antropoloških nagibov. Bistvena je evolucija Slo-venetskega jezika v sedanjega slovenskega, ki mu pripadamo. Prav ta pripadnost jeziku iz davnih dni do danes in na tem (vsaj približno) zgodovinskem prostoru, je najpomembnejši pokazatelj kontinuitete nekega Etnosa. Od kod smo, kdo smo in kaj vse se je zares dogajalo z jezikom in kaj pomeni vsa ta razpršenost toponimov, ki jih vsebinsko

prepoznamo sedanji slovenski govorniki (žal ne tudi uradni slovenski zgodovinarji, kot je primer z venetsko pisavo na Atestinskih tablicah). Jezik in samo jezik šteje! Vse drugo je tako premešano, da je neproduktivno o tem razpravljati.

Seveda šteje še ruralna kultura in kultura pridelovanja kovin, saj je to bilo bistveno za tisočletni obstoj in kontinuiran razvoj tudi jezika. To, da naši predniki po jeziku niso živeli v velikih urbanih naseljih-mestih, na katere se praviloma usmerjajo vsi zavojevalci ter da so bili kot poljedelci in živinorejci nepogrešljivi za preživetje okupatorjev, je bila pravzaprav prednost in ne slabost »neke kulturne nerazvitosti«, ki nam jo vbijajo v glavo mnogi tuji in domači raziskovalci v zgodovinopisju.

Sirota pravijo človeku, ki ne pozna svojih prednikov, ki pa jih lahko točno identificiramo le skozi jezikovne korenine, torej v usedlinah jezika. Zato so najbližje resnici (lahko) le jezikoslovci, ki v etruščanskih in venetskih ostalinah prepoznavajo pota evolucije daleč nazaj proti kameni dobi, ko so indoevropci že naseljevali evropski prostor. Kot pomoč k tej identifikaciji prihaja danes vedno bolj tudi genetika, pa tudi stare sumerske legende, napisane na glinastih tablicah s klinopisno pisavo. To so pravi viri, ne pa »papeževo pismo, požgane škofije in roparski pohodi...«. Teorija kontinuitete, ki jo postavlja v ospredje poselitve evropskih ljudstev Mario Alinei s sodelavci, v veliki meri potrjuje borbo za resnico slovenskih (amaterskih) etrusko- in veneto-logov. Če k temu dodamo, da se del sodobnih zgodovinarjev, pa tudi arheologov in drugih raziskovalcev antike, nagiba v prid tej teoriji, potem vidimo, da se vendarle premikamo proti spremembam zgodovinske paradigme...

Tako npr. Petru v Zgodovini Slovenije (1979: 58-59) pove naravnost: » Edina skupnost med prazgodovinskimi narodi na slovenskem ozemlju, ki je uporabljala pisavo, so bili Veneti. Napis Ostiari v Škocjanu, pa v nerazumljivih pismenkah iz Sušice pri Dolanah na čeladi iz Vač napis ierisna, podobni napisi na čeladah iz Negove; napisi so iz venetskih črk...«. Petru omenja še zvezo tudi z germanskimi runami. A. Berlot (v knjigi: So bili Etruščana Slovani, 1984:167) pravi za napise na omenjenih čeladah, ki so v dunajskem muzeju, da je njih jezik pred-slovenski, slog pa etruski (Rasenski).

Ali se je P. Petru zareklo, ko zapiše dikcijo »Venetska pisava«, ali pa naši zgodovinarji leta 1979 še niso bili tako dosledno dobri pri brisanju sledov o Venetih. Kakorkoli že, pisava Venetov je tudi po uradnem zgodovinopisju izpričana. Tu je še gramatika na Atestinskih tablicah, napisana v venetskih pismenkah, ne glede na to, da pravi prof. Grafenauer v prilogi Zgodovine Langobardov, da se Matej Bor pri tolmačenju teh venetskih napisov bolj umetniško kot strokovno izraža... To pa potrjuje trditve vodje francoskih polarnih raziskovalcev, »... da so pravi raziskovalci umetniki, vsi drugi so rokodelci«. Bistveno pa je, da to pisavo lahko razumejo slovenski govorniki. (... kar očitno zanemarja prof. Prunk v svoji knjigi) Žal pa to ne zmorejo germansko govoreči zgodovinarji in njihovi domači pristaši, pa je za to toliko težav pri umeščanju pravih zgodovinskih dejstev v zgodovino antičnih Venetov preko Karantanije do današnje Slovenije.

DRUGI DEL

6. »...Neki neznani predniki Slovencev«

Izvor (Slo)Venetov je po zaslugi ignorance uradnih zgodovinarjev še vedno zavit v temo. Da se niso pojavili amaterski zgodovinarji s svojimi študijami in goro knjig o tej in podobni zgodovinski problematiki, bi ljubitelji zgodovine danes komaj kaj vedeli o teh alternativnih zgodovinskih dejstvih, oziroma o Venetih. Kaj pa njihov jezik? Ta še živi danes v tisočih toponimih srednje Evrope, še zlasti v predelih alpskih dolin. Veneti so pomembni za nas že za to, ker je njihovo ime razumljivo bralcem knjig v slovenskem jeziku, ne glede na to, da so antični in kasnejši poročevalci zapisovali njihovo ime v skladu s piščevo etnično pripadnostjo. Zato ni normalno, da prof. Prunk na več mestih svoje knjige zapiše namesto imena (Slo)veneti le »...neki neznani predniki Slovencev«. Dejstvo torej je, da kot uradni zgodovinar sploh ne dopušča nobene razprave okrog prednikov Karantancev na geografskem področju Južnega Norika. (-kar pomeni po teoriji kontinuitete isto ljudstvo) Že v uvodu knjige zapiše: »...od novejšje železne dobe, ki jo predstavlja keltska država Norik v zadnjih stoletjih pred našim štetjem...«. Ob obilici možnosti nam ponudi le teorijo preseljevanja ljudstev po razpadu Rimskega cesarstva. Vse drugo odpravi »z zamahom roke«, kot pravimo takšnemu avtoritarnemu vsiljevanju edine resnice. Ob pomanjkanju realnih dejstev o tem, da gre zares za noriško kraljestvo kot proto državo Keltov, bi moral vsaj nakazati, da to ni teza ampak hipoteza, ki stoji na silno majavih nogah. Tako dela prav iste napake, ki jih uradni zgodovinarji očitajo amaterskim, in to je, da ne išče nove in bolj trdne vire za svoje domneve. Poglejmo zakaj.

7. Zakaj prav Kelti?

1. Kelti (Gali, Galati) so bili divja, razborita lovsko potujoča, trgovska in vojaško urejena plemena, ki niso bila vezana na konkretno geografsko strnjeno ozemlje v pomenu pridelovanja hrane in ostalih za osnovno življenje potrebnih stvari. Bili so pravi umetniki pri izdelovanju okrasnih umetnin iz kovin, s katerimi so se širokoustili kot pravi divjaki, vsak trenutek pripravljeni na borbo do konca. (Herm, G. 1983, Kelti) Nikjer niso ustanavljali trdnih državniških tvorb. Njihovo skupnost so tvorili le vojaki in duhovniki (druidi); ostali člani so bili brez vsakih pravic. Kelti tudi niso bili homogeno ljudstvo in se torej niso združevali v politično močne skupnosti. (Homer, Herodot, Platon, Arian, Cezar, Tacit, Duval, Vergil, D. Siciljski, C. Julian, Cicero, Polibij..., po Šavli in Bor, Petkovšek, Berlot, Vuga, Žunkovič, Petkovšek, Verbovšek, Šuman, J.(2011).Slovenci).

2. Cezar in Tacit omenjata, da so se po osvajalnih vojnah rimskih kohord proti severu čez Padsko nižino Kelti herojsko upirali, vendar vedno le zgubljali ter se na koncu z ostanki preživelih umaknili v alpske doline. Po Cezarju v Norik, po Tacitu pa na ozemlje med Češko in Poljsko.

Dolgih tristo let neprestanih borb so keltska plemena zgubljala ozemlja in ljudi ter se preseljevala. Narod, ki je s svojimi Druidi gradil megalite, ki je cenil duhovnost in umetnost ter spoštoval življenje, ki nikjer ni gradil trdne države, ker ga je zanimalo le trgovanje, umetnost obdelave kovin, je trčil proti koncu »svoje poti« na južni strani Alp na najbolj okrutnega vojskovodja: Cezarja; moč njegovih vojsk, in nenasitno sovraštvo (beri: strah) do Galcev sta dosegla, da so jih Rimljani uničili in tako počistili severno del Italije. Kako bi naj njihovi ostanki uspeli ustvariti keltsko državo Norik? In kako bi naj Rimljani in Kelti medsebojno trgovali po večstoletnih genocidnih borbah pred Rimsko okupacijo Norika?

3. Po logiki prof. Grafenauerja, da bi bilo lahko ime Veneti tudi Helveti, je možna tudi zamenjava imena Kelti – Celti. Slednji so bili vojaški deli prebivalstva v Noriku, ki so skrbeli za obrambo meje, za obrambne mejne točke (čela ali sela). Dodatno zmešnjavo lahko naredi tudi napačno branje imen Celti - Celtique. A. Berthot je namreč 1933 leta narisal zemljevid po opisu Strabona ter za ozemlje zahodnih barbarov (Keltov), ki jih Strabon uvršča med severne Alpe in Britansko otočje ter Iberski polotok, napisal Celtique...

4. Večina Keltskih središč je bilo v Cezarjevih časih zahodno od Rena. Tam pa, kjer so bili pogosti Slo-venetski toponimi, jih skoraj ni. To velja še zlasti za južni Norik. Od kod torej logika zgodovinopiscev in arheologov, da vse najdbe na tem prostoru brez nekaterih resnih utemeljitev pripišejo Keltom (Helvetom, Celtom, Celtique).

5. Po vsej Evropi so živeli v času po Cezarju pomešana različna plemena; seveda tudi Kelti, saj so se stoletja »potepali« od Sredozemlja do Baltika, od osrednje Donave do Atlantika. Prav Cezar je veliko storil za to mešanje prebivalstva. Toda osnovna kulturna-civilizacijska preokupacija teh stalnih prebivalcev je bila poljedelsko-živinorejska. Še zlasti osrednje Slo-venetskega življa na področju Norika. Zato jih Rimljani tudi niso pokorili z genocidnimi vojnami, ampak so jih le pripojili k Rimskemu cesarstvu. Saj so jih vendarle potrebovali, kot stoletja kasneje npr. Otomansko cesarstvo ruralno prebivalstvo spodnje doline Neretve, ki je bila žitnica za potrebe številnih vojaških enot po Sredozemlju. Še danes težko najdemo v srednji Evropi regijo, ki je popolnoma brez manjšin. Vse je pomešano. Določene premike pa je zahtevala tudi živinorejsko pašniška kultura staroselcev, vendar pa živinorejci nikoli niso bili pravi nomadi; v skladu z letnimi časi so se le premikali s svojimi čredami.

8. Provincia slovenica

Pavel Diakon pove naravnost, da so prebivalci Karantanije ustanovili na ozemlju južnega Norika po razpadu Rimskega cesarstva svojo državo, ki so jo imenovali Provincia Slovenica. Prof. Prunk pove to nekam sramežljivo in po ovinkih. In tu se najde prostor za mnoge špekulacije. Uradni zgodovinarji to povežejo z naselitvijo oziroma preseljevanjem Slovanov v šestem stoletju, saj po njihovem Slo-venetov v Noriko prej ni smelo biti.

Amaterski zgodovinarji, ki se ukvarjajo z Slo-venetsko teorijo, pa prav v tej ustanovitvi Karantanije – dežele Slovencev, vidijo kontinuiteto deželnega prebivalstva, ki je prešlo iz Norika (seveda ne Keltov) v novo državo. Po njihovem so ruralni prebivalci ostali, odšli pa so najemniški vojaki in rimski upravitelji. Nobenih velikih preseljevanj ljudstev v tem prostoru naj ne bi bilo.

V nadaljevanju svoje knjige pove prof. Prunk še, da je po odhodu Langobardov v Italijo na prostoru »...današnje Slovenije **prevladovalo neko slovensko ljudstvo**, predniki današnjih Slovencev, za katere **ne vemo, od kod in kdaj so se pojavili**«. Zanimivo: »Ne vemo od kod in kdaj so se pojavili«, pa kljub temu je to za uradne zgodovinarje argument za teorijo preseljevanja ljudstev oziroma naselitev Slovencev v alpski prostor proti koncu šestega stoletja (2002:15). Glede na toponime, ki so na tem prostoru starejši od datuma odhoda Langobardov, in ki jih pomensko razumejo današnji govorci slovenskega jezika, je velika verjetnost, da so to bili (ker pač drugih - še zlasti Keltskih - oblik ni):

- Slo-veneti oziroma antični Slovenci, saj jih tako imenujejo stari pisci : »...da tu živijo Veneti, ki sebe imenujejo Slovence« in

- ki so bili nosilci kasnejše države Slovencev, Karantanije, saj Diakon to državo poimenuje s skupnim imenom **Provincia Slovenica**, kar pomeni država Slovenija.

Težko je razumeti, da zgodovinarji tako očitno materialno dejstvo »prezrejo« oziroma ga sploh ne »opazijo«. Ob tem pa še to, da nič, prav nič ne povedo, kam neki so izginili državljani keltskega Noriškega kraljestva. Kar naenkrat slovenska Karantanija, torej »država slovenskih plemen, ki so se šele nekaj let nazaj priselili z vozovi na volovsko vprego iz Azije, in ki so jim pot kazali Avari«. Jasno, za takšno logiko dogodkov je primerna edino teorija diskontinuitete, če pa je ni, je konec z idejo o Keltih v Noriški državi ...

Omenili smo že, da ni potrebno biti učen zgodovinar, da razumeš, kaj je hotel povedati vodja francoske polarne ekspedicije (Okič, Razpoke časa, 1994:53): »Resnični raziskovalci so pesniki in sanjači in brez njih znanosti ne bi bilo. Vsi drugi so samo knjigovodje in drobnjakarji, ker nič ne odkrijejo«. Avtorica omenjene monografije mu daje prav: »Schliman je bil fantast in je odkril Trojo, Hapgood je bil nepoklicni raziskovalec, vendar je dokazal premikanje celin, in Hawkins je bil le ljubitelj in fantast in je prvi opozoril svetovno javnost na megalitske spomenike Druidov Stonehenge«. In kje so tu slovenski zgodovinarji?

9. Ali piše prof. Prunk kar po svoje?

Praviloma morajo imeti univerzitetni učitelji in znanstveni raziskovalci pri izdaji monografij dva recenzenta, ki imata vsaj isti naziv kot avtor. To je tako samoumevno, da vsak avtor sam poskrbi za izpolnitev tega pogoja. Če pa ne, pa mora inštitucija, ki izdaja delo, poskrbeti za to. Zakaj to ni veljajo za knjigo Kratka zgodovina Slovenije? Zakaj zgodovinska srenja dopušča

tak kriterij, ki lahko znižuje kvaliteto dela. Še zlasti ob dejstvu, da je delo izšlo kar v dveh tujih jezikih in da je bil naročnik Urad za informiranje RS.

Od strani 18 naprej dr. Prunk še pove: »...da so tudi Slovani južno od Karantanije **imeli neko svojo** samostojno kneževino Karniolijo«. Na strani 20 pa dodaja: »...svojo identiteto...je ohranila predvsem množica slovenskega kmečkega, **vse bolj podložnega prebivalstva, s svojim slovanskim jezikom**«. (Vsi stari pisci so stoletja nazaj vedeli – Diakon je to posebej zapisal z dikcijo: »Veneti, ki sebe imenujejo Slovenci« - le dr. Prunk, ki piše po nalogu ministrstva nove države, še ne.) Da bi bila mera polna ob takšnem slabšalnem pisanju, pa še doda: »...cerkev je zapisala nekaj molitev v slovenskem jeziku (okoli leta 1000). Zapis prinaša molitvene obrazce..., ki se imenujejo **Brižinski spomeniki**, kar je izpeljanka iz nemškega imena škofije Freising, ki je imela na slovenskem v posesti Škofjo Loko... Je bil pa to poskus, da bi prebivalstvo dobilo svojo cerkev v svojem jeziku, **le epizoda**«. Brižinski spomeniki pa epizoda!? Človek, slovenski govorec, se zgrozi ob takšnem pisanju; da je to bil stil pisanja v najhujšem pangermanističnem pritisku v času rajnke Avstrije, je znano, da pa se to pojavi v času mlade, nove in samostojne Slovenije (na kar so naši predniki čakali stoletja dolgo), pa je zgodovinska grozljivka (bralca prosim, naj vse poudarjene besede tri strani nazaj še enkrat prebere skupaj, da bo občutil njihov slabšalni pomen).

Da se dr. Prunk zavestno izogiba navajanju imena Veneti, lahko vidimo tudi, če povežemo njegovo in Diakonovo navedbo o ustanovitvi države Karantanije: 1. Dr. Prunk pravi: »...da je po odhodu Langobardov 568 leta v Italijo, na tem **prostoru prevladalo neko slovensko ljudstvo**, predniki današnjih Slovencev (2002:15) in ustanovilo državo Karantanijo«. 2. Diakon pa: » Da tu **prebivajo Veneti, ki sebe imenujejo Slovenci** in da so ustanovili Provincia Sclavorum«, kar v langobardskem jeziku tistega časa pomeni samostojna država.

10. Dežela Venetov

V Vita S. Columbani (biografija iz leta 612) je dežela Slovencev omenjena kot Termini Venetorum qui et Sclavi Dicuntur – dežela Venetov, ki se imenuje tudi Slovenija. Gre za jasno izpričano relacijo Veneti-Slovenci. Ali lahko iz te in zgornjih dikcij potegnemo zaključek, da te omembe Venetov kažejo na dejstvo, da so bili Slo-veneti staroselci? Še zlasti, ker Diakonova omemba dveh roparskih pohodov Bavarcev nad prebivalce Norika, ki jih on imenuje Venete (leta 595 in 597), in dikcija, da so Bavarci v prvem odnesli bogat plen, kaže na protislovje, saj od komaj prišleka ni mogoče odnesti bogat plen; torej je to ljudstvo tu živelo daljšo obdobje, da je ustvarilo pogoje za bogastvo, ki bi ga naj odnesli roparski Bavarci...

Omeniti je potrebno še pisanje Jordanis-a, ki omenja že 551 leta v svoji knjigi De Origine actibusque geratum, da so Slovenci prvotno nosili ime Veneti.

Še več, tudi Plinij starejši v 1. st. ter Tacit in Ptolomej v 2. omenjajo za Slovane ime Veneti. Podobno tudi Herodot v 5. stoletju, čeprav jih postavi v Ilirijo, kar je kasnejše pisce zavedlo, da so Venete postavljali v geografski prostor Ilirov. Cezar je pri osvajanju centralne Galije naletel tudi na Venete v Bretanji, Plinij pa omenja kraj v Noriku z imenom Solvence.

Tudi v Frederaii Chronicom (590-658) ni nikjer omenjeno preseljevanje in naselitev Slovencev v vzhodne Alpe. Pač pa je zapisano, da so:

- 1) V Samovi državi (623. leta) živeli tudi Veneti: Sclavos Coinomento Vinedos
- 2) Ob zmagi Slovanov nad Franki 631. leta je zapisano enako: Sclavi Coinomento Vinedi
- 3) Istega leta imenujejo slovensko deželo Marka Vinedorum, njenega vladarja pa »Walukus Dux Winedorum (Valuk knez Venetov).

Ob tako močnih argumentih se mora tudi dr. Prunk vendarle dotakniti te problematike, kar stori njemu značilno obotavljivo: »V novejšem času se na vprašanje, od kod so prišla ta **neka slovenska ljudstva**, pojavlja hipoteza (za nekatere je to teza), ki jo zagovarjajo nekateri amaterski zgodovinarji,...,« da so to Veneti kot direktni predniki slovenskega etnosa« in dalje: »...da je ta hipoteza danes še premalo izdelana«. Dodaja še, da se v tem času v ta prostor (misli Norik) širi krščanstvo, pozabi pa povedati, da s propadom Norika, ko so rimski državljani – upravitelji, trgovci , rokodelci in vojaki – odšli, ni več krščanstva in da je bilo potrebno domorodno ljudstvo, ki je prešlo iz Norika v Karantansko državo, šele na novo pokristjaniti.

11. Namesto zaključka

Izredno obsežna monografija Alineia Izvor evropskih jezikov iz leta 1996 in 2002 govori o kontinuiteti bivanja evropskih narodov na sedanjih ozemljih vse do neolitika nazaj. Masovnega preseljevanja ljudstev, kot ga ponuja dr. Prunk, torej naj ne bi bilo, še najmanj v času propada Rimskega cesarstva. Ni tudi jasnih argumentov, da so Kelti ustanovili svoje proto kraljestvo Norik. Prej bo veljalo, da so se ob nenehnem umikanju rimskim legijam, naselili v Alpske doline in tako keltilizirali posamezna geografska področja, nato pa izginili iz zgodovine tega prostora.

Amaterski zgodovinarji, čeprav niso najboljši raziskovalci z vidike znanstvene metodologije, imajo zvrhan koš idej, radovednosti, ustvarjalnosti, intuicije, pa občutka za Popperjevo znanstveno logiko odkrivanja, ki se pokriva s staro kmečko pametjo, da tam, kjer je veliko dima, je tudi vsaj malo ognja. Racionalne znanstvene metode naših zgodovinarjev so (lahko) tudi pregrinjalo za prikrito vsiljevanje napačno uporabljenih zgodovinskih dejstev, skrivanje za neke avtoritete, ki ob tem, da gojijo vedno znova le »svoje gredice«, zgublajo občutek za čas, ki prinaša nove znanstvene paradigme.

Veliko je še vprašanj o tej in podobni problematiki pri nas. Recimo, zakaj še ni izšla zadnja Valvazorjeva knjiga, pa zakaj je profesor na Sorboni soavtor knjige Zgodovina južnih Slovanov, ko sem nanj naslovil vprašanje, zakaj brez omembe Slo-Venetov, ostal brez odgovora...

Nesporo pa je, da se je zgodba razvoja slovenskega jezika odvijala vseskozi na srednje evropskem prostoru od prvotnih indoevropcev (ne indogermanov) preko antičnih Venetov, Slo-Venetov Norika in Karantančanov do današnjih slovenskih govorcev. Moram priznati, da se počutim čudovito ob misli, da sem imel srečo, da sem potomec po jeziku ljudi, ki so ustvarili in prenašali ta moj materin jezik iz sive davnine do nas. Prav nič me ne moti, da ti moji predniki po jeziku niso gradili velikih mest, da nimajo zvenečih naslovov, da so živeli in delali pod tem ali onem cesarju, da niso bili divji, razboriti, temveč ljubeči družinski, ne bolešno patriarhalni ljudje, življenjsko navezani na zemljo, naravo z vso pisano favno in floro v njej. Ko hodim po teh prekrasnih dolinah, ob rekah in pašnikih, pa po poljih, gričih in hribih male Slovenije in srednje Evrope, poslušam slovensko govorico – pa naj bo v knjižnem jeziku ali v desetinah ljudskih narečij – še zlasti iz ust otrok, se počutim, kot da nam davнина govori: čuvajte to jezikovno bogastvo, prenašajte ga vnukom, kot smo ga mi pripeljali do vas (pod seveda bistveno težjimi pogoji)...

Bralcem, ki bodo odkrili te vrstice, se moram v naprej opravičiti zaradi možnosti, da sem kaj napačno mislil, slabo ali napačno zapisal, pa da veliko premalo poznam zgodovinopisje, da bi bil lahko razsodnik v vseh sporih, ki jih omenjam. Pomembno se mi zdi, da je potrebno ta zapis jemati kot celoto, pa da bralcu prepuščam, da stotere podrobnosti proučuje naprej sam, seveda pa tudi, da nihče nima pravice z nami manipulirati.

Dolfe Rajtmajer, ljubitelj zgodovine! Maribor, januar 2012